

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Vošnjakova
ulica št. 20.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 1. decembra 1929.

Posamezna številka 1.50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Naznanilo.

Prosvetno-kulturni odsek Delavske zbornice bo v prihodnjih tednih prirejal predavanja za ženske. Predavala bo zdravnica specialistka dr. Finkova.

Prvo predavanje se je vršilo 4. t. m., nadaljnja bodo vsako sredo od 20.—21. ure v dvorani Del. zbornice v Ljubljani.

Pozivamo cenj. čitateljice, da se teh predavanj pridno udeležujejo in privedejo s seboj tudi svoje znanke.

Dramatične predstave

Dramatični odsek »Svobode« je naštudiral dramatisirano delo Leva Tolstega »Vstajenje« in predvajal to dramo dne 1. t. m. v dvorani Delavske zbornice z najboljšim uspehom ob polno zasedeni dvorani. Igra je občinstvu zelo ugajala radi vsebine in tudi igralsko osebje, ki sestoji iz samih proletarcev in proletark, se je vživelo v svoje vloge tako, da jih je podalo povsem naravno. Predstava se bo ponovila 8. in 15. t. m.

Cene sedežem: 20, 15 in 12 Din; stojišča 4 Din.

Karl Kautsky petin-sedemdesetletnik.

Vsakomur, ki se zanima za javno življenje širom sveta, je znano ime Karl Kautsky. Zlasti ga pa poznajo oni, ki dosledno čitajo delavsko časopisje.

Dne 16. oktobra je praznoval Karl Kautsky svojo 75 letnico. Karl Kautsky je eden izmed prvih znanstvenih predbojnikov socialne demokracije. On, ki že polstoletja vodi svoje pero v prid proletarijata, je še danes neumoren delavec. Redka sreča je za njega, da zamore v tako visoki starosti delovati za svojo ljubljeno socialno demokracijo, kateri se je kot mlad mož z vso mladostno gorečnostjo in navdušenjem posvetil. Prvotno češki narodnjak — nje-

gov oče je bil Čeh, a mati štajerska Nemka — je našel že kot mladenič pot k socializmu, kateremu od tedaj služi s svojo nadarjenostjo. Karl Kautsky je bil in je še danes znanstveni ustvaritelj socializma. Ni dogmatik, ki smatra katerikoli nauk nezmotljivim, marveč stremi raziskujoče naprej in ume iz spremenjenih dejstev izvajati in ustvariti nove zakone. Dr. Karl Renner opisuje bogastvo tega življenja v svojem spisu »Karl Kautsky, skica k zgodovini duševnega in političnega razvoja nemškega delavstva.« Tako kot je Karl Kautsky ob svojem 75. rojstnem dnevu še svež, tako vpliva tudi njegovo delo osvežujoče. Najstarejši duhovni vodja nemške socialne demokracije uživa redko srečo, da je kot sejalec doživel in dnevno doživlja tudi žetev.

Naj bi mu bila svežost, ki mu je podarjena k njegovi 75 letnici, še dolgo zvesta spremljevalka. To želimo Karlu Kautskemu tudi mi.

Dr. Paul in Marija Krische:

Žena v zgodovini.

Ko je leta 1861. baselski pravnik J. J. Bachofen obelodanil svoje genijalno delo »Materinsko pravo«, se je pozornost znanstvenih krogov prvokrat ustavila na dejstvu, da je pred današnjim družabnim redom, kateri povsod postavlja moškega v center vsega, a ženi predpisuje čin druge kategorije, obstojala vladavina žene, ko se je otrok imenoval po materi in je imela žena vodilno nalogo v družabnem življenju. V tisti dobi, ko se je knjiga pojavila, ji niso pripisovali takega pomena, kakor ga ima danes. Na vsak način je sociologija prevzela mišljenje v smislu Bachofena, kateri, poleg očite prednosti, ki jo pripisuje matrimonijatu, vsekakor zastopa stališče, da je pravo očetovstvo nekoliko superiornejše, ker, mesto instinktivnega, ki je vladalo v dobi matrimonijata, mesto mistične

povezanosti tedanjih ljudi, postavlja mirno jasnost razuma. Po Marxu in Engelsu, posebno po Engelsovem delu »O izvoru družine«, je prevzel socializem pojem o materinskem pravu ali v docela različnem pojmovanju. Engels se je naslanjal na delo ameriškega učenjaka Morgana, »Prazgodovinska družba«, ki je izšlo 1877, kateri je, kakor Bachofen, zastopal stališče, da so v hordah prvobitno vladali svobodni spolni odnošaji (promiskuiteta) in da se je vsled tega, ker je poreklo po očetu bilo nesigurno, po materi pa očitno, izgradila kot prva ožja zveza, rodbina, ki ji je načelovala mati. Ni pa bil soglasen z Bachofenom v presoji periode matrimonijata, ker jer bil ta urejen komunistično: plen, ki se je skupno lovilo, se je tudi skupno delilo — in tudi zato, ker žena ni bila potlačena. Kakor v periodi matrimonijata ni bilo razredov v današnjem smislu, je bil v nasprotju svirepe periode očetovskega prava — patriarhata — z denarno produkcijo in potlačenostjo žene, matrimonijat doba tople skupnosti. Mislijo se je na neko blaženo prazgodovino na sličen način, kakor jo podajajo religiozne legende.

V novejšem času sta se pojavila Matilda in Matias Vaerting z novo teorijo o materinskem pravu. Zastopata zakon nihanja, po katerem sledi po neki periodi predpostavljana enega spola perioda vladavine drugega spola. Koliko period izmenjavanja vladavine moškega in ženske je bilo v dolgi dobi prazgodovine, je skrito v prazgodovinski temi. Po njuni trditvi se o periodi matrimonijata lahko trdi, da je vladala v celosti ženska, torej v isti meri, kakor danes moški; nato je prišlo do preobrazitve spolnih značajev, ker je ženska v periodi svoje vladavine kazala iste nagibe in sposobnosti kakor danes moški.

Nasprotno temu stališču zastopajo znani socialisti, kakor Henrik

Cunow in Müller-Lyer mišljenje, da je materinsko pravo ozko zvezano z gotovo razvojno periodo. Preiskave pri primitivnih narodih, ki stoje še na popolnoma nizki stopnji razvoja, pri primitivnih lovskih narodih, ki še ničesar ne vedo za materinsko pravo, kjer nosi otrok ime horde, kažejo dejstva, da je velika verjetnost, da se je perioda materinskega prava pojavila v času, ko je človek pustil lov in se začel pečati s poljedelstvom in da je zopet naglo izginila, ko je poljedelstvo postalo najvažnejša oblika produkcije.

Splošno naziranje prošlih vekov je bilo, da ženska v pogledu razvojne možnosti zaostaja za moškimi, da je inferiorna in nesposobna za višja ustvarjanja. No, to naziranje najdemo v vseh religioznih sistemih, ki so bistveni produkti periode očetovstva. Najdemo ga pri Židih in v krščanstvu, kjer se govori, da mora biti žena pokorna možu, v islamu, ki se je iz obeh razvil, v indijski knjigi Manu: »vzrok nečasti je ženska, vzrok zemskega življenja je ženska, zato se ogibaj ženske«, — in ravno tako tudi v konfucianizmu, ki predstavlja najdovršenejši izraz kulture očetovskega prava.

Temu nasproti pa kaže moderno življenje docela jasno in očitno emancipacijo žene iz prejšnje potlačeniosti. V večini vodečih držav si je

ženska po svetovni vojni priborila pravico glasu; osvobodila se je vsakega okvira svoje hiše, dela po tovarnah in obratih ter zgublja na ta način svojo ekonomsko in notranjo odvisnost. Mi gremo nasproti dobi enakopravnosti ženske, ki bo podala dokaz, ali je ženska v resnici sposobna za ista ustvarjanja kakor moški.

Ako hočemo vzroke potlačeniosti ženske zapopasti s principijelno jasnostjo, ne smemo pozabiti na delo, ki je zadnje čase doprineslo mnogo bistvenega k razjasnitvi tega problema. To je knjiga profesorja A. W. Nemilova: »**Biološka tragedija žene.**« V tej knjigi se na telesu žene dokazuje, da je ona v mnogo večji meri kakor moški podrejena službi zaščite življenja in vsled tega podvržena tragični preobložitvi, kar si sicer more ublažiti ali čemur se ne more nikdar popolnoma izogniti. Ta preobremenitev se edino v otroški dobi ne izraža; ali pojavlja se že s prvo menstruacijo, katere, tudi pri zdravi ženski, deluje na telesno ravnotežje (povišanje krvnega pritiska in temperature, hitrejšo delavnost srca, razdražljivost živčnega sistema itd.); povečuje se nato v težki obliki v času nosečnosti, ki nikdar ne poteka docela brez težkoč (psihozo nosečnosti) in dosega višek pri porodu, kateri mnogokrat pripelje

žensko na rob groba; nadaljuje se dalje v posebni privezanosti otroka z materjo, ki sega tako daleč, da čuti mati potrebe otroka v taki meri kakor svoje lastne in da njeno zavzemanje za otroka mnogokrat pomeni žrtvovanje same sebe; naposled se ta preobložitve končuje z dobo klimakterija ženske, ki se, z mnogo eklatantnimi pojavi staranja, pojavlja približno deset let pred impotenco moškega. Po spolnem aktu je moški svoboden; njegovo dete se lahko rodi, ne da bi on za to znal. Vsa peza vsakega ljubezenskega užitka leži na ženski. Nemilow, ker je samo biolog, a ne sociolog in psiholog, gre tako daleč, da ne priznava prirodnega čuta očetovstva. Njegovo delo ni osvobojeno pretiranosti, lahko se ga izkorišča proti ženski, ker se lahko trdi, da se pri taki preobremenitvi od ženske ne more pričakovati enakega delovanja z moškimi. Naravno je človeštvo razdeljeno na dva dela: na večno bolan del, žensko, in zdrav del, moškega, ali te misli nas ne smejo povesti tako daleč, da bi ne gledali na vzroke. In ko Nemilow na koncu zahteva, da se družabne oblike spremene v tem pravcu, da bo žena svojo preobloženost najmanje čutila, se gotovo z njim strinjamo.

Moški in ženska sta enaka po svoji vrsti. Znanost je dokazala, da se moški more spremeniti v žensko. Steinachovi poskusi z ženskimi kunicami, ki so po kastraciji in implantaciji moških spolnih organov postali živali z lastnostmi moških kuncev in obratno, je zadosten dokaz za enaka bistvena svojstva in za enake sposobnosti.

Moški in ženska imata torej enake biološke možnosti ali nimata enake pridobitne funkcije; njune produktivne moči se periodično gibljejo v raznih pravicah. Kapaciteta z materinstvom zavzete ženske je v drugih pravicah slabejša, a ne vedno v različnih razvojnih epohah na enak način. Produkcija je bila napram ženski včasih povoljno, včasih nepovoljno razpoložena.

Vsled tega razlikujemo različne epohe: A. prazgodovino; B. primitivne lovske narode; C. matrimonij; D. patriarhat; E. kapitalizem; F. socijalizem.

Danska brez vojaštva.

Konkreten primer dela socijalističnih strank nam je podala Danska. Že več let se je bojevala tamošnja močna socijalistična stranka pod vodstvom Stauninga za razorožitev.

Kuga na Dunaju leta 1679.

Letos mine 250 let, odkar je divjala kuga na Dunaju.

Dočim je umrlo v januarju in februarju na Dunaju približno 400 ljudi, je izkazal marec tistega leta že kar 3797 mrtvih. Od tedaj je naraščalo število mrtvih slučajev vedno bolj, tako da jih je bilo v aprilu 4963, v maju 5727, v juniju 6557, v juliju pa že 7507. Bolezen, ki je tako neusmiljeno kosila med ljudstvom, se je izražala kot huda mrzlica in je umorila človeka v par urah. Na tej boleznici umrli je postal čez kratek čas ves črn.

Šele v juliju so se Dunajčani zavedli zahrbtnosti tega gosta. Vlada je odredila, da se je izdajalo neko mešanico raznih zelišč in kačjega strupa kot uspešno zdravilo proti tej bolezni, ki pa ni pomagalo in so ljudje naprej umirali kot muhe. Najznamenitejši zdravniki mesta so smatrali zvezde kot povzročitelje te nadloge. Visokočislani učenjak dr. Paul Sorbalt je na vprašanje odgovoril, da izžarevata na zemljo

Saturn in Mars strupene pline in to zlasti tedaj, kadar je lunin mrk.

Ko so ga njegovi učenci vprašali, kaj se more proti temu ukreniti, je rekel, da naj se često zvoni z zvonovi, ker zvonjenje razčisti zrak in povzroča vetrove. Tudi so zvonovi božji seli, potom katerih človeštvo pošilja svoje molitve k Bogu. Zvonovi — je trdil — razpode vse hudobne duhove, ki krožijo v zraku in ljudi motijo v molitvi. Ako je tako znamenit učenjak tedanjih dni tako mislil, si lahko predstavljamo, v kakem praznoverju je životarilo ljudstvo. Zdravniki so skušali kolikor mogoče zavarovati se pred okuženjem in so se oblekli v neprodorne obleke ter si naredili na obraze maske, ki so imele ptičji kljun. V notranjosti tega kljuna so bila razna zelišča, ki naj bi bila uničevala kužne kali. Da bi se izognili »kontagicon«, kot so imenovali kužne kali, so se izogibali vsakih stikov z bolnikom. Zdravniki in pismonoše so imeli palice, s katerimi so podajali bolnikom zdravila, pisma in druge predmete.

(Konec prihodnjic.)

Socijalistična vlada je enkrat že radi tega vprašanja padla ali po daljši vladi meščanskih strank so se letos vršile volitve, v katere je šla socijalistična stranka s parolo: za razorožitev. Socijalisti so zmagali ter dobili 600.000 glasov ter od skupno 148 mandatov 61, t. j. nad dve petini. Stauning je sestavil socijalistično radikalno vlado, v kateri je 10 socijalnih demokratov in 3 radikali. Ta vlada je sestavila zdaj zakon, s katerim se odpravljajo oborožena vojska na kopnem in na morju. Mesto dosedanje armade bo opravljalo varnostno službo 1500 miličnikov in pomorsko obrežno službo bo vršilo 6 lahkih ladij in 20 motornih čolnov. S tem bo prihranjenega mnogo denarja in dobo, ki so jo preživljali moški v vojaški službi, bodo lahko porabili za produktivno delo. Parlament je zakonski predlog sprejel. — Tudi v Belgiji je razorožitev že dolgo na dnevnem redu in Francija tudi pripravlja skrajšanje vojaškega roka.

Ali naj kupuje gospodinja v konzumnem društvu?

Z vsakim komadom sira ali mila, z vsakim kilogramom slanine ali masti, z vsako obleko ali srajco, ki jo kupi, izvršuje gospodinja gospodarski sila važno funkcijo. Da je res sila važna, nam bo takoj jasno, če si predstavimo posledice, ki bi nastopile, če bi ta funkcija naenkrat izostala, n. pr. z nakupovalnim štrajkom vseh gospodinj napram malim trgovcem. Po daljšem nakupovalnem štrajku bi morali vsi ti trgovčiči propasti in 90% veletrgovcev — namreč onih, ki trgujejo z blagi — bi moralo enako kaj kmalu deliti isto usodo s trgovci. Potem bi prišli na vrsto tovarnarji, ker bi veletrgovci in mali trgovci nič več ne kupovali od njih. A tudi delavci in nameščenci bi povečini ostali brez posla.

Ta bežna slika nam zadostuje, da smo si na jasnem: naše žene preživljajo s svojimi navidezno majhnimi nakupi vse družine malih in velikih trgovcev; naše žene kot gospodinjje so pravi delodajalci delavcev in nameščencev, ne pa trgovci, tovarnarji in drugi podjetniki. Iz nakupov za 12 milijonov gospodinjstev črpajo nešteti podjetniki na vseh poljih svoje več ali manj velike dobičke, in ti milijoni posameznih gospodinjstev so najjačja opora

svetovnega gospodovanja kapitalizma. Iz tega pa sledi tudi: če bi žene začepile te vrelce, iz katerih črpajo kapitalisti svoje moči, bi kapitalističnemu gospodstvu odbila zadnja ura.

Marsikatera gospodinja plaho ali nevarno zmaguje z glavo ob tej ugotovitvi. A vendarle je povsem resnična. Žene imajo res to moč radi svojega nakupovanja in nezaslišane važnosti za nje same je, da se te svoje moči tudi zavedajo. Le potem lahko kot skupnost uporabljajo svojo neprecenljivo gospodarsko moč ne le za lastne interese, marveč tudi za prospeh celote.

Gotovo bi potem takem mnoge gospodinjje rade uporabljale svojo nakupovalno moč, a ne vedo kako. In mnoge porečejo: »Saj vendar ne moremo napraviti nikakega nakupovalnega štrajka in s tem prisiliti vse trgovce, tovarnarje itd., da izpolni vse naše zahteve. To bi bilo vendar nesmiselno in vrh tega neizvedljivo, ker moramo nakupovati, če hočemo živeti, in ker enostavno ne moremo spraviti vseh gospodinj pod eno streho, zlasti še pri nakupovanju.«

Počakajte! Čeprav ne gre tako neposredno, je vendar še druga dostopna pot, ki vodi končno do istega cilja: vstopite kot član v **konzumno društvo** v vašem kraju in kupujte vse, karkoli potrebujete, in karkoli sploh ima konzumno društvo, a prav res vse v njegovi prodajalni ali v konzumno združnih prodajalnah, namesto kot doslej pri malih trgovcih in v kapitalističnih veletrgovinah. S tem ste že sredi nakupovalnega štrajka gospodinj napram privatno kapitalistični trgovini, in vse gospodinjje, ki vam bodo sledile, bodo potem celo zelo lepo pod eno streho.

Vendarle boste mogoče vpraševale, čemu je prav konzumno društvo boljše od privatne osebne trgovine in kakšne so razlike med njima.

Najprej: nikar ne mečite konzumnega društva s privatnimi trgovci v isti lonec. Zunanje sicer razlike res niso kričeče; oboji vzdržujejo svoje prodajalne, v katerih oddajajo blago proti plačilu. In vendarle niso konzumna društva navadne trgovine v običajnem zmislu, ker ne kupčujejo za račun in korist nekega podjetnika ali neke družbe na stroške odjemalcev, marveč so to **organizacije samopomoči in obrambe odjemalcev samih, delujejo v polnem obsegu za njihov blagor**

in so poleg tega v visoki meri **splošno koristna**. Medtem ko dela privatno-kapitalistična mala in velika trgovina za **dobiček** in ji je zadovoljevanje nakupovalnih potreb odjemalcev le sredstvo za doseg svojega edinega cilja, kolikor možno **večjega dobička**, je pri konzumnih društvih izključni cilj **zadovoljevanje potreb** na kolikor mogoče smotren in za vse člane zadovoljujoč način.

Prvo konzumno društvo je bila zveza 28 revnih angleških tkalcev v Rochdalu, ki so se hoteli osvoboditi hlapčevanja trgovcem radi dolgog in osvoboditi bede, v katero so radi tega zašli. Združili so se v svoje konzumno društvo za skupni nakup, ne da bi kupljeno blago prodajali poljubnim kupcem, kakor delajo to trgovci, marveč da jih oddajajo družtvenim članom proti plačilu po dnevnih cenah. Vsak član je bil soudeležen pri čistem dobičku, a ne tako, kakor je v kapitalistični navadi, da se ravna višina dividend po višini vloženega kapitala, marveč da se računa in določa po vrednosti vsega nakupa blaga, kolikor ga je kupil član. Poleg tega je imel vsak član svoj položaj in svoj glas v društvu, bil je lahko izvoljen od članov v vodstvo društva in je bil z vsemi člani enakovredni solastnik vsega družtvenega premoženja, tako da je lahko vsak dejal z vso pravico in združnim ponosom: »To je **tudi moja trgovina**.«

V tem društvu »prismojenih tkalcev«, kakor so zasramovali ustanovitelje, je bilo pred 84. leti rojeno veliko konzumno združno gibanje, ki objema danes vso zemljo in obsega državo okrog **50 milijonov združnih članov**, da, če šteje mo družinske člane, državo okrog 200 milijonov odjemalcev, v kateri »solnce nikdar ne zaide«, kakor se je izrazil predsednik Mednarodne združne zveze, **Vainö Tanner**.

To veliko, vedno rastoče gibanje deluje še danes po temeljnih načelih »**rochdalskih pionirjev**«. Troje glavnih gesel je: **plačilo v gotovini, demokratično upravljanje in razdeljevanje čistega dobička po prometu**. V tem se vse gibanje temeljito kot občekoristno — razlikuje od vseh kapitalističnih podjetij, torej tudi od trgovcev vseh vrst.

Zlasti si moramo venomer ponavljati sledeče: konzumno društvo ni nikak podjetnik, ki hoče pri odjemalcih **zaslužiti**. V konzumnem društvu sploh ni nikakega podjetniške-

ga dobička, ker se steka ves presežek spet direktno ali indirektno nazaj k članom in se vsak vinar uporablja le v njihov dobrobit. Del presežka se vsakoletno izplačuje kot dividenda članom v gotovini, drugi del presežka tvori potrebne rezerve, z njim ustanavljajo nove prodajalne in z njim nakupujejo tudi nove fabrikacije za svojo potrebo. Končno služi presežek tudi v socialne namene za nameščence in nastavljenice konzumnih društev.

Radi tega pa konzumna društva tudi niso nikaki nasprotniki **strokovnih organizacij**, kakor so to trgovci in drugi podjetniki (pa bodisi tiho ali očitno), ki vidijo v strokovnih organizacijah sovražnika, ki hoče zmanjšati njihov dobiček na korist boljših mezdnih in delovnih odnošajev delavcev in nameščencev. Nasprotno: konzumna društva delujejo s strokovnimi organizacijami z roko v roki. To je potrdil tudi strokovni kongres v Breslauu z znanim soglasnim sklepom, da so zadrugi in člani strokovnih organizacij dolžni podpirati z vsemi silami gibanje konzumnih društev. Enako stališče je zavzel tudi AFA-Bund in izrečno navduševal nameščence k delu za razmah konzumno-zadružnega gibanja.

Kakšne so praktične koristi za **posamezne** gospodinje, ki kupujejo v konzumnem društvu? Prvič: konzumna društva **pobijajo cene**. Sicer gospodinje baš tega čisto ne marajo videti, ker prodajajo konzumna društva prav za prav po dnevnih cenah in ne cenejše, ali vsaj znatno cenejše. In vendar je bil ta vpliv konzumnih društev, pobijanje cen, v mnogih slučajih dokazan na primer vedno, če je konzumno društvo začelo lastno produkcijo peciva. Vedno so tedaj morali peki zmanjšati visoke cene kruhu. Če bi konzumna društva spet opustila svoje pekarije ter prepustila tržišča pekom, bi ti neoporečno spet povisali cene kruhu. A tako ni le s pecivom, tako je z vsakim drugim blagom. Že enostavno z obstojem kon-

zumnega društva je trgovec prisiljen izenačiti cene s cenami konzumnega društva. Tako zadruga preprečuje silno izžemanje odjemalcev, potrošačev. Privatnega trgovca ne sili k visokim prodajnim cenam le njegov pohlep po profitu (ta pohlep je v kapitalističnem gospodarstvu neizogiben), marveč tudi silen porast trgovine na sploh in s tem v zvezi otežkočena konkurenca. Število trgovin je najmanj petkrat večje, kot bi moralo biti za kritje odjemalčevih potreb, in število trgovcev raste vse jačje od števila prebivalstva. Iz tega seveda sledi, da prihaja vedno manj kupcev na enega trgovca. In ker ta pač hoče in mora živeti, mora spričo majhnega prometa nastavljeni posameznemu blagu višje cene. Tako so bili predvojni trgovci zadovoljni s 15 do 20 odstotki dobička, dočim zahtevajo sedaj 30 do 40. Poleg tega hoče imeti dobiček tudi veletrgovec in to najmanj 15—20 odstotkov.

Temu razvoju utegne le konzumno zadruginištvo s svojimi občekoristnimi smernicami postaviti dovolj močan jez. To bo storilo tem lažje in tem boljše, čim več žena se ga bo oklenilo kot stalne odjemalke, čim bolj se bodo torej udeleževale »nakupovalnega štrajka«. Sicer že danes precej razvito zadrugišno samoprodukcijanje upliva na cene na našem trgu, vendar bo treba število zadrugišnih tovarn še pomnožiti in bo treba število odjemalk še povečati, da bo naše konzumno zadruginištvo polnomočni regulator cen na našem trgu.

Poleg tega cene znižujočega vpliva konzumnih društev je važen strog poslovni **red**, ki je v konzumnih društvih sam po sebi umljiv. Vedno je **pravična mera** in vaga in vedno le **najboljše blago**. Prav točna teža je velike važnosti pri posameznem nakupovanju, važnejša kot si to v splošnem mislijo gospodinje. Med vojno, ko je bilo treba računati na grame, smo prvič spoznali to važnost. Če dobi gospodinja pri vsakem nakupu le en gram manj,

potem predstavlja to tekom leta precejšnjo podražitev blaga. V konzumnih društvih ni nikomur nič do tega, da bi s težo varal odjemalce, ker jim ni do »profita«.

Prav tako je s **kakovostjo blaga**. Konzumna društva morajo polagati mnogo pažnje na dobro kakovost prodajnega blaga, ker morajo računati s stalnimi odjemalci in ker — to je spet ena velikih razlik napram privatni trgovini — **člani sami** narekujejo želje, zahteve in svojo kritiko napram poslovanju konzumnih društev. Čim več **delavnih in praktičnih gospodinj** sodeluje v tem gibanju, tem boljše bo poslovanje konzumnih društev in tem bolje bo uspevalo zadruginištvo.

Omeniti bi bilo tudi, da vpliva načelo **plačevanja v gotovini** na marsikatero nakupovalno kroge vzgojno in da preprečuje baš pri vsakdanjem nakupu tako usodno zadolževanje. Povračilo presežka (dividende) članom pomeni poleg tega pocenitev posameznega blaga, ki sicer ne stopa na dan tako kričavo kakor trgovec s svojim »popustom«, »dodatkom« in podobnimi rečmi, ki pa je stalno in zasigurano ter — odkrito.

Preko vseh teh majhnih poedinih koristi pa se bo misleča gospodinja z veseljem in iz notranjega prepričanja priključila tej veliki skupnosti odjemalcev, ker ji je tu dana možnost, sodelovati po svoji strani na preoblikovanju celotnega današnjega gospodarstva. Kar je **možu v strokovni organizaciji** končni cilj — spremeniti današnji kapitalistični gospodarski red v skupno gospodarstvo, ki ne služi poedincu, marveč vsem in vsakomur — to je tudi cilj celotnega **gibanja konzumnih društev**. Tako delujeta mož v strokovni organizaciji, žena v konzumnem društvu skupno za isti cilj. Naj bi naše žene imele pred očmi vedno ta cilj — ta cilj vsega človeštva —, in naj bi po svojih močeh kot zveste odjemalke konzumnih društev sodelovale v borbi, da bi čimprej dosegli ta cilj, ki je prelep in vreden našega dela.

Po Trennu — KČ.

**Širite
naš list!**

Hranilne vloge vlagaj } v
Vse potrebščine nakupuj }
KONZUMNEM DRUŠTVU ZA SLOVENIJO
v Ljubljani in njegovih podružnicah.

Čitajte naš list.